MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

Tematyka

Program dotyczy złożoności historycznych relacji polsko-tureckich, ze szczególnym uwzględnieniem osadzenia ich w wielkomocarstwowej rozgrywce geopolitycznej w Europie. Dyskutanci poruszają kwestie związane z rozwojem stosunków pomiędzy obydwoma krajami oraz wydarzeniami, które miały i mogły mieć wpływ na jakość tych relacji.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/sp_xCXMPHkg
- zwiastun programu: https://youtu.be/ezkGh4AX12g

Zagadnienia wstępne

Zagadnienia wstępne: Proponuje się rozpoczęcie zajęć od syntetycznego wprowadzenia do historii Turcji z równoczesnym studiowaniem map pokazujących zmiany terytorialne.

Syntetyczne wprowadzenie dotyczące wojen polsko-tureckich mających miejsce w XVIII wieku. Przytoczenie najważniejszych wydarzeń (bitew i traktatów).

Swobodna dyskusja na temat kultury tureckiej. Z czym kojarzy się kultura turecka? Czy kultura turecka wpływa na kulturę polską lub szerzej, europejską? Z czym w dzisiejszych czasach kojarzy nam się Turcja i mieszkańcy tego kraju?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

Część 1/3:

Traktat o przyjaźni polsko-tureckiej

[2]

Otto Węcławowicz, naczelnik Wydziału Handlu Zagranicznego w Departamencie Handlowym Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Fotografia portretowa.

Emisja pierwszej części programu: **(0:00–19:45)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Kiedy utworzono Republikę Turecką?
2. Jaki traktat wyznaczył kształt Turcji po I wojnie światowej (w ramach konferencji pokojowej w Paryżu)?
3. Jaką wojnę toczyła Turcja tuż po zakończeniu I wojny światowej? Który z krajów udzielał im wsparcia?
4. Jaki traktat dotyczący Turcji zawarto w 1923 i jakie były jego najważniejsze postanowienia? Grafika poniżej przedstawia granice Turcji po zawarciu tego traktatu.
5. Jakie znaczenie miało to, że traktat o przyjaźni pomiędzy Polską a Turcją został podpisany dzień wcześniej niż traktat w Lozannie?
6. Jakie znaczenie mogło mieć otwarcie Wystawy Polskiej w Stambule w 1924 r.?
7. Na zdjęciu polski dyplomata. Kto to i jaką funkcję pełnił?

[1]

Ostateczne granice Turcji po Traktacie w Lozannie

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

8. Kiedy otwarto pierwsze studia turkologiczne w Polsce? Jaki był kontekst ich uruchomienia?
9. Jak Roman Dmowski (jeszcze jako minister spraw zagranicznych) widział miejsce i znaczenie relacji polsko-tureckich? Jak się to miało do relacji z Rosją bolszewicką?
10. Dlaczego Turcja była traktowana w Polsce dwudziestolecia międzywojennego jako potencjalny strategiczny partner?

[3]

Michał Sokolnicki, ambasador RP w Turcji przed kompanią honorową wojska tureckiego, 1936

11. Na czym polegała koncepcja i idea Wielkiego Turanu?
12. Na zdjęciu polski dyplomata (ambasador) w Turcji, blisko związany z Józefem Piłsudskim. Kto to i co było niezwykłego jeżeli chodzi o jego misję w Turcji? Do kiedy był ambasadorem? Jakie były jego losy po II wojnie?
13. Jak Turcja zareagowała na atak niemiecki i sowiecki na Polskę w 1939 roku?
14. Co w nomenklaturze historyczno-politologicznej w Turcji oznacza tzw. syndrom polski?

Część 2/3:
Syndrom polski

Emisja drugiej części programu: **(19:46–36:45)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Czego dotyczyła tzw. anegdota o nieprzybywającym pośle z Lechistanu? Co ta anegdota mówi o stosunku Turcji do ciężkiej sytuacji w jakiej znalazła się Polska podczas zaborów?
2. Kiedy obchodzono 600 lecie turecko-polskich stosunków dyplomatycznych?
3. Jak można oceniać zachowanie Turcji w obliczu toczącej się wojny rosyjsko-ukraińskiej?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

4. Na czym polega niewygodna sytuacja Turcji w obliczu tej wojny?
5. Jaka jest rola Turcji w przypadku porozumień w sprawie eksportu ukraińskiego zboża? Co Turcja na tym zyskuje?
6. Na zdjęciu poniżej turecki dron, który odegrał i odgrywa znaczącą rolę podczas wojny w Ukrainie. Jak się nazywa?
7. Jaka jest geneza grobów tureckich żołnierzy na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie?
8. Jaka była rola oddziałów tureckich w Galicji podczas I wojny światowej?
9. Jakie znaczenie miała Turcja dla polskiej XIX wiecznej emigracji? Dlaczego akurat Turcja była jednym z ośrodków tzw. Wielkiej Emigracji?

[5]

Michał Czajkowski jako Sadyk Pasza

10. Na zdjęciu powyżej polski działacz niepodległościowy, przedstawiciel ugrupowania „Hotel Lambert", który organizował polską emigrację w Turcji. Kto to i dlaczego przedstawiony jest w mundurze tureckim?
11. Na grafice wybitny polski poeta i działacz niepodległościowy, który zmarł w Stambule. Kto to?

[4] Bayraktar TB2, aut. Bayhaluk

[6] Adam Mickiewicz

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

Część 3/3:

Turek – szanowany rywal

Emisja trzeciej części programu: **(36:46–49:23)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jak wyglądały relacje polsko-tureckie w XVI wieku?
2. Dlaczego w okresie Konfederacji Barskiej zaczęto w Polsce na Turcję patrzeć wybitnie przychylnie?
3. Dlaczego W XVIII wieku Turcy zaczęli wspierać Polskę i dlaczego rozpoczęli, przegraną później (obok rycina wizualizująca traktat kończący tę wojnę – traktat w Küczük Kajnardży), wojnę z Rosją zwaną również w historiografii tureckiej „Wojną o Lechistan”?
4. Jaki turecki serial zyskał kilka lat temu dużą popularność w Polsce? Jakiego okresu historycznego dotyczył ten serial? Która polska monarchini była sportretowana w tym serialu?

[8]

Ujgurzy w Hotanie, aut. Colegota

[7]

Rycina – komentarz do podpisania traktatu w Küczük Kajnardży

5. Jakie ludy pochodzenia tureckiego zamieszkują (w niewielkiej liczbie) w Polsce?
6. Zdjęcie ukazuje przedstawicieli jednego z ludów turkijskich zamieszkujących w Chinach. Co to za lud?

7. W jakich byłych republikach ZSRR, które stały się niepodległymi państwami, dominującym językiem jest jeden z języków turkijskich?

8. Mapa przedstawia członków pewnej organizacji powstałej w 2021 roku. Jaka to organizacja i jaki jest jej profil?

[9]

Członkowie Organizacji Państw Tureckich

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Traktat w Sevres – traktat pokojowy podpisany w 1920 roku pomiędzy zwycięskimi państwami Ententy a Turcją, będącą w I wojnie światowej sojusznikiem pokonanych Państw Centralnych. Traktat wprowadzał niekorzystne dla Turcji rozstrzygnięcia terytorialne i polityczne. Nie został on nigdy ratyfikowany przez parlament turecki a w okolicznościach, w których doszło do obalenia sułtanatu i utworzenia Republiki Tureckiej w 1923 roku, jego miejsce zajął wynegocjowany na nowo Traktat W Lozannie.

Traktat w Lozannie – podpisany 24 lipca 1923 w Lozannie w Szwajcarii traktat pokojowy pomiędzy Turcją i Francją, Wielką Brytanią, Włochami, Japonią, Królestwem SHS, Rumunią, Bułgarią i Grecją. Traktat zawarty po zakończeniu wojny turecko-greckiej oraz w okolicznościach uformowania się w Turcji nowego ustroju politycznego – Republiki Tureckiej. W porównaniu do wcześniejszego, nieratyfikowanego przez parlament turecki Traktatu Sevres, Traktat z Lozanny wprowadzał korzystniejsze z punktu widzenia Turcji rozstrzygnięcia terytorialne, a sam przebieg negocjacji traktatu był bardziej partnerski niż to miało miejsce przy okazji projektowania Traktatu Sevres, który został Turcji narzucony.

Otto Węcławowicz – w dwudziestoleciu międzywojennym radca handlowy w Poselstwie RP w Ankarze. Pełnił również w rządzie polskim funkcję Naczelnika Wydziału Handlu Zagranicznego.

Wielki Turan – koncepcja środowiska młodoturków, zakładający objęcie wspólnymi rządami ludów mniej i bardziej związanych z Turkami, a przez to zapewnienia imperium przestrzeni do rozwoju.

Michał Sokolnicki – polityk i dyplomata okresu dwudziestolecia międzywojennego. Związał się z Józefem Piłsudskim w okresie przed I wojną światową. W 1919 roku był członkiem polskiej delegacji na konferencji pokojowej w Paryżu. W dwudziestoleciu międzywojennym pełnił funkcje dyplomatyczne w Finlandii, Danii oraz najdłużej w Turcji. W okresie po 1945 roku nie wrócił do kraju i pozostał na emigracji w Turcji aż do śmierci w 1967 już jako osoba prywatna.

Lechistan – alternatywna, dawna nazwa Polski, używana między innymi w Turcji.

Bayraktar TB2 – bezzałogowy bojowy statek powietrzny produkowany w Turcji od 2014 roku. W ramach umowy z 2019 roku Ukraina zakupiła kilkanaście lub kilkadziesiąt jednostek, które następnie z powodzeniem używane były podczas wojny obronnej po rosyjskiej inwazji w pierwszej połowie 2022 roku.

Michał Czajkowski – żyjący w latach 1804-1886 polski działacz niepodległościowy, poeta. Uczestnik Powstania Listopadowego, po którego upadku udał się na emigrację do Francji, gdzie stał się członkiem stronnictwa Hotel Lambert skupionego wokół księcia Adama Czartoryskiego. W 1841 w ramach działalności swego stronnictwa został wysłany do Stambułu, gdzie rozpoczął organizowanie polskiej emigracji niepodległościowej (dla której przedstawicieli założono w okolicach Stambułu osadę – Adampol) oraz aktywnie działał na rzecz przeciwstawiania się interesom rosyjskim w Turcji i na dworze tureckim. Po 1850 roku Czajkowski przeszedł na islam, przyjmując imię Sadyk Pasza i wstąpił do armii tureckiej, biorąc udział w walkach głównie przeciw Rosji. W schyłkowym okresie życia dokonał znaczącej zmiany poglądów, stając się zwolennikiem koncepcji panslawistycznej, w ramach której akceptował rolę Rosji i cara jako przywódcy narodów słowiańskich. Wyemigrował z Turcji wracając na tereny Ukrainy gdzie osiadł i mieszkał aż do samobójczej śmierci.

Traktat w Küczük Kajnardży – zawarty w 1774 traktat pokojowy kończący wojnę rosyjsko-turecką toczoną w latach 1768-1774. W wyniku działań wojennych, w których Turcja doznała znaczącej porażki, oraz traktatu, Turcja straciła na rzecz Rosji duże obszary – w południowej Ukrainie i na Zakaukaziu, Chanat Krymski trafił pod protektorat Rosji, a Rosja uzyskała prawo do swobodnej żeglugi przez cieśniny kontrolowane przez Turcję.

Wspaniałe stulecie – turecki serial telewizyjny kręcony w latach 2011-2014, którego akcja toczy się w Turcji w XVI wieku podczas panowania sułtana Sulejmana Wspaniałego. W Polsce był emitowany premierowo w latach 2014-2016.

Ujgurzy – grupa etniczna pochodzenia tureckiego zamieszkująca głównie obszar zachodnich Chin – region Sinciang, gdzie mieszka ich blisko 10 milionów (z około 13.5 miliona całościowej populacji ujgurskiej na świecie). Pozostałe duże skupiska Ujgurów, w których mieszka po kilkaset tysięcy osób to Kazachstan, Pakistan i Turcja.

Organizacja Państw Tureckich – organizacja międzynarodowa zrzeszająca Turcję, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgistan, Uzbekistan oraz Turkmenistan i Węgry w roli obserwatorów. Organizacja powstała jako rozwinięcie funkcjonującej od 2009 roku Rady Współpracy Państw Języków Tureckich. Celem funkcjonowania organizacji jest koordynowanie współpracy pomiędzy państwami, uzgadnianie stanowisk i tworzenie forum do ewentualnej integracji.

2. Cele dydaktyczne:

- Rozszerzenie poziomu wiedzy dotyczącej historycznych relacji pomiędzy Polską a Turcją. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Uświadomienie jakie znaczenie dla polityki obydwu państw miały ich wzajemne relacje (odniesienie do PRK P6S_WK)
- Wyposażenie w umiejętności oceny sytuacji międzynarodowej w odniesieniu do historycznych stosunków polsko-tureckich (odniesienie do PRK P6S_UW)

3. Zalecana literatura:

P. Nykiel, *Mahometanie Wernyhory. Turcy na froncie galicyjskim 1916-1917*, Libron 2020

M. Şevki Yazman, *Gdzież jest ta Galicja Panie Dowódco? Mehmecik w Europie. Turcy na froncie galicyjskim 1916-1917*, Wingert 2016

M. Łukomski, *Kwwestia turecka jako czynnik polityki wewnętrznej Rzeczpospolitej w latach 1587-1606*, Inforteditions 2011

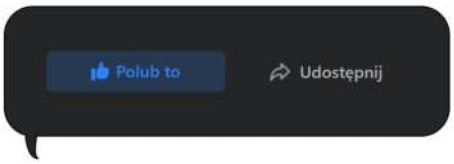
Relacje polsko-tureckie w oczach polskich, tureckich i ukraińskich badaczy. Zbiór studiów, red. M. Jarnecki, K. Kujawa, Wydawnictwo UAM 2017

D. Chmielowska, *Polsko-tureckie stosunki dyplomatyczne w okresie międzywojennym*, Dialog 2006

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 20: Turcja – Polska, rywale czy przyjaciele?

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Ostateczne granice Turcji po Traktacie w Lozannie, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Turkey-Greece-Bulgaria_on_Treaty_of_Lausanne.png str.2

[2] Otto Węcławowicz, naczelnik Wydziału Handlu Zagranicznego w Departamencie Handlowym Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Fotografia portretowa., https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/skan/-/skan/d2612bd29fcbc68605011bba7b205f203a-a3d8f78bc084b41aef0c0e39dc5d6d str.2

[3] Michał Sokolnicki, ambasador RP w Turcji przed kompanią honorową wojska tureckiego, 1936, https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/jednostka/-/jednostka/5938777/obiekty/330577#opis_obiektu str.3

[4] Bayraktar TB2, aut. Bayhaluk https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bayraktar_TB2_Runway.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 4.0 International) str.4

[5] Michał Czajkowski jako Sadyk Pasza, https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Czajkowski#/media/Plik:Micha%C5%82_Czajkowski_Sadyk_Pasha.PNG str.4

[6] Adam Mickiewicz (Domena publiczna), https://www.gov.pl/photo/format/92733798-f0e5-4b73-bb35-6fcf4b65e428/resolution/1460x616 str.4

[7] Rycina – komentarz do podpisania traktatu w Küczük Kajnardży, https://en.wikipedia.org/wiki/Treaty_of_K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk_Kaynarca#/media/File:Treaty_of_K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk_Kaynarca_1774.jpg str.5

[8] Ujgurzy w Hotanie, aut. Colegota, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Khotan-mercado-gente-uigur-d01.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.5 Spain) str.5

[9] Członkowie Organizacji Państw Tureckich, https://pl.wikipedia.org/wiki/Organizacja_Pa%C5%84stw_Tureckich#/media/Plik:Conseilturcique.svg str.6

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

Tematyka

Program dotyczy kwestii związanych z podejściem regionalistycznym zarówno w badaniach historycznych jak również w działaniach marketingowych. Dyskutanci zastanawiają się, jaki potencjał posiada naświetlanie lokalnej i historii i tradycji, w jaki sposób należy prowadzić skuteczne działania regionalistyczne oraz jakie korzyści region może z tego czerpać. Jako studium przypadku zaprezentowany jest przykład promocji regionu zatorskiego.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek:

  https://youtu.be/a9_KsiECu1A
- zwiastun programu:
  https://youtu.be/zdO3aG_e_FI

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpoczęcie bloku do swobodnej dyskusji nad tym co możemy rozumieć jako lokalne, regionalne, globalne. Należy zwrócić uwagę na to w jaki sposób postrzeganie tych przestrzeni może zmieniać się w zależności od rozwoju technologii transportowych i komunikacyjnych.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

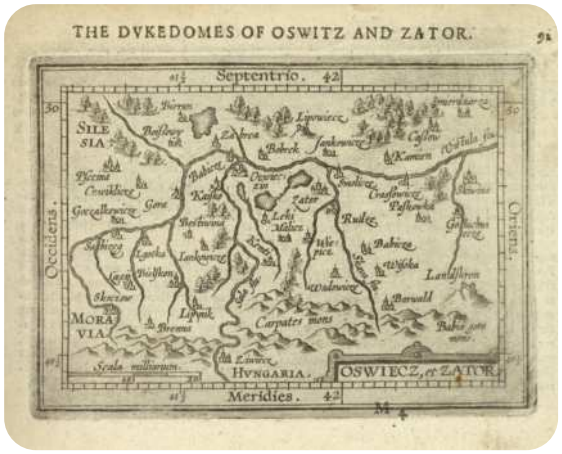
Część 1/3:

Historia i regionalny marketing

Emisja pierwszej części programu: **(0:00–18:55)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Czy przyszłość należy do regionalnych marek? Jeżeli tak to dlaczego?
2. Z czego słynie obecnie Zator?
3. Co to było Księstwo oświęcimsko-zatorskie?
4. Zator jako przykład działań promujących lokalną historię. Jak wyglądają takie działania?
5. Na czym polega koncepcja i jakie znaczenie lokalne ma Archiwum Społeczne Zatorszczyzny?

[1]

Księstwo oświęcimsko-zatorskie, mapa 1603

[2]

Archiwum Społeczne Zatorszczyzny

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

6. Jak historię (zwłaszcza lokalną) można promować jako produkt? Co można zrobić aby było to atrakcyjne?
7. Jakie znaczenie dla tożsamości lokalnej mają badania nad lokalnym dziedzictwem historycznym? Przykładem mogą być np. warsztaty zatorskie.
8. Co, na tle innych rodzajów badań historycznych, charakteryzuje metodologicznie badania regionalistyczne?
9. Co to jest produkt regionalny? Jakie mogą być przykłady takich produktów?
10. Jaki produkt regionalny kojarzy się z Zatorem?
11. Jaki jest potencjał mediów internetowych w promocji, ale też tworzeniu produktów regionalnych?
12. Co jest jedną z najważniejszych zasad przy promocji regionu? Jak należy go pokazać aby był atrakcyjny?
13. Martin Lindstrom (na zdjęciu poniżej) przekonuje, że nadchodzi zmierzch brandów globalnych a początek świetności brandów regionalnych. Czy tak będzie? Jeżeli tak, to dlaczego?
14. Na czym polega spójność produktu regionalnego?

[3]

Martin Lindstrom, aut. Portal Abras

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

Część 2/3:

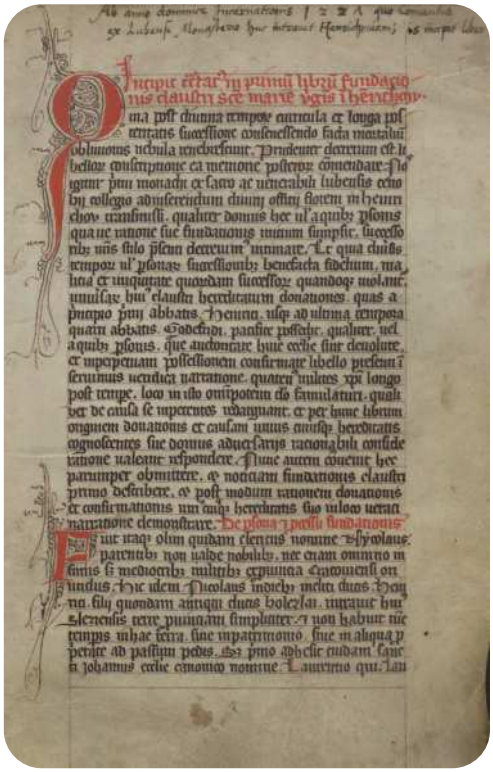
Początki badań regionalnych

Emisja drugiej części programu:
(18:56–34:31)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jakie można wskazać początki badań regionalistycznych?
2. Zdjęcie obok przedstawia stary polski manuskrypt. Co to było? Jakie elementy regionalnego patrzenia możemy tam zidentyfikować?
3. Jakie są związki (w przypadku Polski chociażby) pomiędzy kształtowaniem się tożsamości narodowej a tożsamością lokalną i regionalną?
4. Kto był autorem najstarszego przewodnika o Krakowie i w którym wieku był stworzony?
5. Na zdjęciu obok polski poeta i historyk żyjący w XVII wieku. Kto to?
6. Co to było Silva Rerum?
7. Kiedy mieliśmy do czynienia w Polsce z początkami właściwych badań regionalistyczno-historycznych?

[4]

Pierwsza strona Księgi Henrykowskiej

[5]

Wespazjan Kochowski

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

8. Zdjęcie przedstawia wybitnego polskiego historyka. Kto to i w jakim zakresie możemy o nim mówić jako o pionierze badań regionalistycznych?

9. Kto założył Kwartalnik Historyczny?

10. Dlaczego regionalistyka szczególnie prężnie rozwijała się w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym?

11. W jaki sposób wydawane w dwudziestoleciu międzywojennym podręczniki regionalne wpasowywały się w nurt państwowotwórczy?

12. Poniżej przedstawione jest zdjęcie pierwszej strony książki „Śląsk" Gustawa Morcinka. Książka ta była elementem bardzo ważnej serii książek wydawanej w Polsce w latach 30-tych XX wieku. Co to za seria i jakie znaczenie miała?

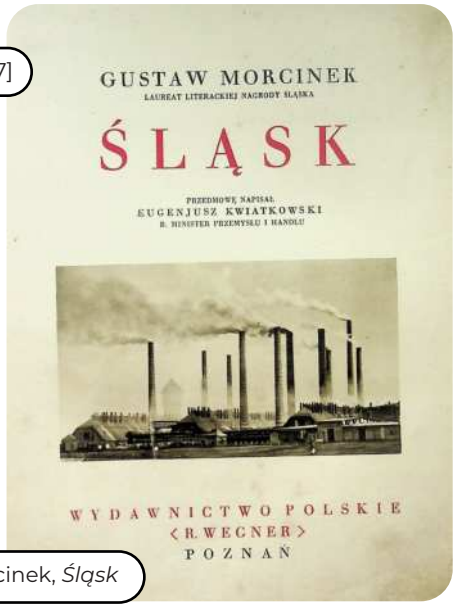
13. Jakie znaczenie i jaką koncepcję miał wydawany od 1880 Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego?

[6]

Bujak Franciszek

[7]

Gustaw Morcinek, *Śląsk*

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 19: Regionalistyka: lokalne fanaberie czy przyszłość marketingu

Część 3/3:

Jak to się robi w praktyce

Emisja trzeciej części programu: **(34:32–43:51)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jakie jest znaczenie badań regionalistycznych dla kreowania brandu regionalnego?
2. Badania regionalistyczne mogą stanowić podstawę do kreowania co najmniej 3 szerokich kategorii produktów regionalnych. Jakich?
3. Jaka powinna być rola lokalnej społeczności w kreowaniu produktu lokalnego?
4. Jakie może być znaczenie historii regionalnej dla rozwoju lokalnej edukacji?

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

   Zator – miasto w województwie małopolskim o liczbie ludności ok. 3.6 tysiąca. Założone w XII/XIII. W wieku XIV Zator wchodził w skład księstwa oświęcimskiego. W XV i XVI wieku stolica księstwa zatorskiego powstałego po 1445 roku.

   Karp zatorski – ryba hodowlana. Specyficzna odmiana karpia hodowana na terenie gmin Zator, Przeciszek, Spytkowice. Odmiana powstała ze krzyżowania czystej linii karpia zatorskiego z czystymi liniami: węgierską, jugosłowiańską, gołyską i izraelską. Od 2007 roku włączony został do unijnego systemu chronionych nazw pochodzenia. W tym samym roku Karp Zatorski został także wpisany na listę produktów tradycyjnych województwa małopolskiego prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Księga Henrykowska – kronika zawierająca opis założenia, początków funkcjonowania i uposażenia opactwa cystersów w Henrykowie (gmina Ziębice, województwo dolnośląskie). W kronice zawartych zostało ponad sto nazw miejscowości znajdujących się w otoczeniu klasztoru i ogólnie na Dolnym Śląsku. Księga Henrykowska jest szczególnie rozpoznawalna ze względu na fakt, że jest pierwszym znanym źródłem pisanym, w którym pojawia się zdanie napisane w języku polskim. Zdanie to brzmi: Day, ut ia pobrusa, a ti poziwai (*Daj, ać ja pobruszę, a ty poczywaj* czyli *Daj, niech ja pomielę, a ty odpoczywaj*).

Wespazjan Kochowski – polski szlachcic pochodzący z Małopolski. Jeden z najbardziej znanych poetów tzw. nurtu sarmackiego. W późniejszym okresie życia zaczął zajmować się również historiografią. Stworzył między innymi *Annalium Poloniae ab obitu Vladislai IV Climacteres* oraz będący zapisem z kampanii wiedeńskiej króla Jana III Sobieskiego *Pamiętnik wojny przeciw Turkom*.

Franciszek Bujak – żyjący w latach 1875-1953 wybitny polski historyk zajmujący się głównie historią gospodarczą i społeczną Polski. Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W latach 30-tych XX wieku pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Kwartalnik Historyczny – najstarsze polskie naukowe czasopismo historyczne. Założone w 1887 roku we Lwowie przez Xawerego Liskego. W okresie późniejszym, po 1950 roku, wydawane w Warszawie przez Instytut Historii PAN. W Kwartalniku Historycznym publikowane są artykuły polskich i zagranicznych badaczy poświęcone dziejom Polski i dziejom powszechnym od średniowiecza do czasów najnowszych.

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich – słownik geograficzny wydawany w latach 1880-1902 w Warszawie. Obejmował miejscowości wchodzące niegdyś w obręb Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Hasła obejmują aspekty geograficzne, historyczne oraz kulturowe.

2. Cele dydaktyczne:

- Poszerzenie wiedzy dotyczącej znaczenia badań regionalnych dla kształtowania tożsamości lokalnej i narodowej (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Ukazanie potencjału jaki dla rozwoju lokalnego może mieć odpowiednie, spójne działanie promocyjne (odniesienie do PRK P6S_WK)

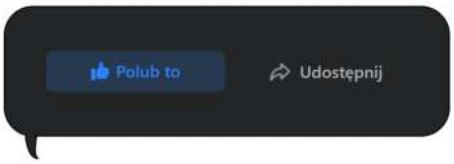
3. Zalecana literatura:

A. Szromik, *Marketing terytorialny. Miasto i region na rynku*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016

T. Domański, P. Bryła, *Marketing Produktów Regionalnych na Europejskim Rynku Żywności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013

I. Sagan, *Współczesne studia regionalne – teoria i metodologia, a także praktyka*, Studia Regionalne i Lokalne 5/2004.

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Księstwo oświęcimsko-zatorskie, mapa 1603, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oswiecz_et_Zator.jpg ..... str.2.

[2] Archiwum Społeczne Zatorszczyzny, https://archiwumspoleczne.zator.pl/blog/2022/09/06/hello-world/ (prawo cytatu) ..... str.2.

[3] Martin Lindstrom, aut. Portal Abras, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Martin_Lindstrom,_palestrante_internacional_da_47%C2%AA_Co-nven%C3%A7%C3%A3o_ABRAS_(10160910616).jpg, (lic. CC Attribution 2.0 Generic) ..... str.3.

[4] Pierwsza strona Księgi Henrykowskiej, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Liber_fundationis_claustri_Sanctae_Mariae_Virginis_in_Heinrichow_first_page.jpg ..... str.4.

[5] Wespazjan Kochowski, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wespazjan_Kochowski.jpg ..... str.4.

[6] Bujak Franciszek, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bujak_Franciszek.jpeg ..... str.5.

[7] Gustaw Morcinek, *Śląsk* ..... str.5.